No 1967 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 13 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 12 Oktober.

Welke is de toestand der partijen op dit oogenblik in de Kamer? Het is moeijelijk op die vraag te antwoorden.

Bestaat nog de ministerieele partij, die zich gevormd heeft voor de bisschops-wet? Wie zou het kunnen zeggen? Dat weet noch het ministerie, noch iemand in de Kamer.

De toevallige meerderheid, die zich vereenigd heeft voor de *no-popery*-wet, is voornamelijk gevormd geworden door het medewerken der anti-revolutionnairen.

Die heeren *anti-revolutionnairen* stemden de wet goed, die zij hadden afgekeurd. Hoe zij dat kunnen verantwoorden mogen zij zelven weten. Voorwendselen ontbraken niet. Het heette: zij hadden een April-protest noodig in wettelijken vorm, en zij wilden het ministerie niet verzwakken. Hier gelooven wij kwam de aap uit den mouw.

Het leenen hunner stem aan eene door hen zelven veroordeelde voordragt kwam neer op die handeling, die bekend staat onder de benaming van: *do ut des.*

Althans, men liet niet na het gewigt te laten gevoelen der digt aan eengeslotene anti revolutionnaire stemmen, die met der daad toen over het staan of vallen der voordragt beslisten. En sinds heeft de *Nederlander* herhaaldelijk aan de regering in herinnering gebragt, dat men van haar eene tegenovergestelde rigting verwacht en vergt, daarbij waarschuwende, dat daarvan de vriend- of vijandschap der partij afhankelijk werd gemaakt.

Daarmeê is de moeijelijkheid van het gouvernement niet opgelost, [illegible] middelerwijl de »vrienden" eene anti-revolutionnaire rigting begeeren, zijn er anderen in de ministerieele partij die van de anti-revolutionnaire rigting niet believen te zijn gediend. Het is niet alleen bij de beraadslagingen over het jongste adres ten antwoord op de troonrede, maar ook vroeger reeds gebleken, dat het grootste deel van de toevallige meerderheid bij de *no-popery-wet* niet zeer anti-revolutionnair gezind is. Mogt alzoo de regering er naar streven om de Groenen te believen; zij zou gevaar loopen, dat zij met de Groenen, alleen in het veld bleef staan. Daarbij komt, dat de antecedenten van de ministers, die van oorlog welligt alléén uitgezonderd, ook niet anti-revolutionnair zijn. Alles behalve dat.

In dien stand van zaken hebben eenige liberale bladen een stap van toenadering tot het gouvernement gedaan. Zij hebben zich genegen getoond, om het ministerie te ondersteunen, indien het den staatswagen niet uit het spoor rukt, waarin hij loopt.

Het ministerie heeft dus te kiezen tusschen Groen en liberaal. Indien het zijne natuur involgt, dan zal de keus spoedig gedaan zijn: het zal zich liberaal toonen wat het uit den aard en de antecedenten van zijn personeel steeds geweest is.

Intusschen, [illegible] niet van dit ministerie wat het vorige op weg was om uit te voeren. [illegible] nemen [illegible] germate te pas komt. Wat in de jongste maanden geschied is moet in zijne gevolgen nog iets anders aanvoeren dan eene *no-popery-wet.* De *Groenen*, die altijd bezorgd schijnen, dat men het verledene zal te niet maken, kunnen daaromtrent gerust zijn. Het zou onmogelijk zijn, zelfs in het geval dat de heeren *anti-revolutionnairen* daartoe de hand wilden leenen. In de vooronderstelling, dat het ministerie steun zal zoeken liever bij de vrijzinnigen dan bij de Groenen, zal het niet minder noodzakelijk zijn, dat het op eene andere manier liberaal zij dan het vorig gouvernement. Men neme b. v. de *armen-wet.* Is een voordragt, als die onlangs in het ongereede geraakt is, nog mogelijk? Die dit beweren mogt, zou slechts zich zelven en anderen bedriegen.

Overigens is het niet te verwachten dat het ministerie met deze Kamer ooit eene sterk gepronounceerde kleur aanneemt; veeleer zal het er toe worden gebragt om zich zoo klein mogelijk te maken, ten einde door de partijschappen heen te zeilen. De Kamer toch telt Groenen, Katholieken, liberalen, behoudsmannen, halve liberalen en halve behoudsmannen, die het op vele punten onder elkander oneens zijn. Om uit alle die fraktiën eene meerderheid te maken ligt het systeem van transaktie voor de hand, dat en de heer van Hall en de heer Donker Curtius reeds vroeger hebben trachten in praktijk te brengen.

Buiten dat sijsteem van transaktie is op dit oogenblik slechts eene ontbinding der Kamers mogelijk, eene proefneming, welke de Groenen thans welligt niet zouden verlangen. Althans wij twijfelen er aan, of de vroeger met groot vertrouwen uitgesprokene verwachting: nog ééne ontbinding en wij zijn er, niet een weinig van hare waarde heeft verloren.

Men heeft wel gelijk de magt en den invloed van Ultramontanen en Jezuïten niet gering te schatten. 't Is ongelooflijk, neen, 't is niet te gelooven, wat zij vermogen. Zij hebben het oor der vorsten; ministers moeten hun naar de oogen zien; van hun goedvinden hangt het welslagen van kommercieele en industrieele ondernemingen af; met de volksmassa's doen zij wat zij goedvinden; hunne geldmiddelen zijn onuitputtelijk, wat een kind begrijpen kan, daar zij een Kalifornië op hunne eigen hand tot hunne beschikking hebben, welks geografische ligging aan niemand dan aan hen bekend is. Bepaalt hunne magt zich tot het opgenoemde? 't Mogt wat! Mooi en leelijk weêr is afhankelijk van hunne wenken; aan hunne stem gehoorzamen winden en stormen. Heeft men moeite om het te gelooven? 't Zou ons maar weinig moeite kosten om in voor en na verschenen brochures en tijdschriften, door protestantsche geleerden geschreven, de plaatsen terug te vinden, waarin door hen in vollen ernst betoogd wordt:

dat het de Jezuïten zijn geweest, die in 1832 de cholera over Europa hebben uitgezonden;

dat de schrale oogst en de finantieele nood van 1847 te wijten zijn aan de Jezuïten en de Ultramontanen;

dat van al de revolutionnaire beroeringen van 1848 niemand de schuld heeft dan de Jezuïten en de Ultramontanen;

dat zij, toen het hun goeddacht, daar een einde aan hebben gemaakt en toen de kontra-revolutionnaire reaktie hebben veroorzaakt;

dat de stormen van het laatste jaar door hen verwekt zijn;

dat zij dit jaar gedekreteerd hebben: een algemeen misgewas van bijna alle veldvruchten en, dien ten gevolge, een duren tijd;

dat zij dit zelfde jaar Europa nog daarenboven andermaal met de cholera geteisterd hebben.

Zijn er die het niet kunnen gelooven, dat de Jezuïten en Ultramontanen op al deze wijzen hunne onbegrensde magt over de bezielde en onbezielde natuur hebben geopenbaard — dat kunnen niet anders dan Protestanten zijn van een zeer verdacht allooi, die weigeren onvoorwaardelijk geloof te hechten aan de ijverigste volksverlichters, de schrijvers der meest verspreide brochures en [illegible] Bij hen zal dan ook wel geen ingang [illegible]

dat, zoo er een oorlog tusschen Rusland en Turkije ophanden is, dat alweer aan de Ultramontanen en aan niemand anders ten verwijt moet worden gemaakt. Zij hebben . . . maar men leze liever zelf, wat de »*Protestantsche Courant*" aan het licht brengt, opdat elk welgeaard Protestant leere inzien, welke afschuwelijke wezens die Ultramontanen zijn en hoe noodig het is hen, volgens de waarschuwing van den heer van Dam van Isselt, maar uit te hongeren. Aldus dan vat de waakzame *Waakzaamheid* het rezultaat van hare overwegingen over de Oostersche quæstie in weinige regelen zamen:

»Wat gebeure, zeker is het dat Europa de tegenwoordige verwikkelingen voor een groot deel aan de Ultramontanen te danken heeft. Door hun invloed eischte de fransche diplomatie van de Porte begunstigingen voor de Katholieken op de zoogenaamde Heilige Plaatsen, die de divan niet verleenen kon, zonder de belijders der Grieksche godsdienst te kreuken, die in den Keizer van Rusland òf het hoofd hunner Kerk, òf ten minste hun magtigen beschermer zien. Te vergeefs deed Rusland tegenvertoogen: de Porte weifelde en gaf beurtelings de andere partij gehoor. En de roomsche mogendheden, wenschende het eenmaal toegezegde te handhaven, kon dit niet geschieden zonder Rusland te kwetsen."

Staat men niet verbaasd over de diepzinnigheid van deze politieke beschouwingen! Welke historische naauwkeurigheid! welk talent, daarin ten toon gespreid, om de moeijelijkste verwikkelingen in twee woorden te ontwarren! Wij spreken niet over den stijl. Die *nominativus absolutus*, waarmede de laatste volzin aanvangt — wie bewondert daar niet de keurigheid van? Doch beperken wij ons in de uitdrukking van onze opgetogenheid, om echter ten slotte hulde te brengen aan de edelmoedige bedoelingen van de *Waakzaamheid*, die vermoedelijk vreest dat men, niet kwaads van de Ultramontanen merkende, hen zal gaan geringschatten en die liever zorg wil dragen, dat men hen eert en ontziet als menschen, die niet slechts over lucht en aarde en zee, maar zelfs over vrede en oorlog beschikken kunnen.

Wij lezen in den *Nederlander* van heden:

»De ernstige beschouwingen van *de Tijd* (ook door *de Nederlander* N°. 999 overgenomen) omtrent de onheilen die het vaderland treffen of dreigen, *als wenk tot boete en bekeering*, worden dezer dagen in *Evangelische Kerkbode* beantwoord met spotternij.

Een *Evangelische* zin van dergelijken aard is tegen Rome niet bestand."

Wij ontmoeten met genoegen deze aanmerking in den *Nederlander*, die, ten spijt van onzen politieken strijd, waar hij kampt op het zuiver godsdienstig gebied tegen het ongeloof, steeds onze levendigste belangstelling behoudt.

Zou *de Nederlander* ons ook kunnen mededeelen wat hij denkt van den *Evangelischen zin*, die zich in de *Fakkel* openbaart b. v., als hij spreekt over liefdegaven die aan Katholieken zouden kunnen worden gegeven door protestanten bij het uitbreken der *Cholera?*

Wij hebben 't meermalen gezegd en wij herhalen 't hier, het verwondert ons niet dat de *Fakkel* de vonken zijner onzalige toorts over Nederland uitstrooit. Alleen verwondert het ons dat met zulk een blad eenig verbond mogelijk is van de zijde van den *Nederlander*.

Wij weten, en het is ons een genoegen zulks te getuigen, dat een groot deel der protestantsche bevolking gruwt van de liefdelooze leer, die hun de *Fakkel* predikt en door werken toont dat zij liefdadig is in de daad en in waarheid.

Nogtans, als wij overwegen, dat de *Fakkel* het orgaan is eener georganizeerde partij in het land; als wij zien hoe de taal der *Fakkel* bij een zeker deel der bevolking ingang vindt, zoo dat zij praktijk wordt, dan bevreemdt het ons, dat daartegen zoo weinig van protestantsche zijde openlijk geprotesteerd wordt.

[illegible] een beroemd wijsgeer [illegible] revolutie zal niet eindigen zoo lang men geen goede definitie heeft gegeven van de vrijheid.

De *Civilta Cattolica* heeft in een harer laatste Nommers beproefd eene zoodanige definitie te geven.

De regering van God met de vrijheid, of *de regering van den mensch door het geweld*, deze zijn de twee uitersten tusschen welke de christelijke maatschappij dezer dagen eene beslissende keuze moet doen, en waarvan haar leven of dood in de toekomst afhangt. Onder dezen titel dan ook heeft de *Civilta Cattolica* haar opstel geschreven, 't welk hier onder volgt:

I. Het ware probleem der nieuwere maatschappij. D

De revolutionnairen veronderstellen met Proudhon dat alle gezag naar despotismus neigt, en uit dien hoofde komen zij tot de gevolgtrekking: »alle gezag moet worden afgeschaft." Ofschoon die gevolgtrekking zeer overdreven en schrikwekkend mag voorkomen, moet men echter bekennen dat zulk een heterodox beginsel eens aangenomen zijnde, en daarnevens ook dat van de *menschelijke* onafhankelijkheid, men wel tot geen andere slotsom kan komen! Zoo het gezag de magt is van een *mensch* over de an-

dere menschen, alsdan zijn gezag en vrijheid niet met elkander te vereenigen, en alle pogingen van den geest, alle menschelijke overeenkomsten en kombinatiën zullen altijd uitloopen op de tirannij van het geweld. Van daar deze onvermijdelijke uitkomst: òf eene vrijheid die de maatschappij te niet doet door alle bewind weg te werpen, òf een bewind dat de maatschappij behoudt door, ten minste in beginsel, alle vrijheid op te heffen.

Ziedaar waar alle maatschappijen noodwendig moeten te land komen, die in zake van gezag de heterodoxe beginselen aankleven. Alleen het Katholicismus, kan door zijne leer van het goddelijk regt, deze twee termen met elkander verzoenen; te weten: maatschappij en vrijheid. In twee woorden: òf de regering van God met de vrijheid, òf de regering van den mensch door het geweld, en tusschen deze twee moet een keuze gedaan worden. Zoo de ongeloovigen de regering van den mensch willen, dat zij het zich dan ook laten welgevallen eene maatschappij te hebben gekromd onder het juk des gewelds. Willen zij daarentegen den scepter des gewelds verbrijzelen en leven onder een stelsel van vrijheid dat niet in regeringloosheid ontaardt, alsdan moeten zij afstand doen van de souvereiniteit van den mensch, en het goddelijk koningschap eerbiedigen in den persoon der Koningen bij de gratie Gods, want alle wettig gezag daalt af van God.

II. De mensch regeert door het geweld.

Waarin bestaat de vrijheid? Zoo hier slechts sprake ware van zedelijke werkingen, zouden wij volstaan kunnen door te zeggen, de vrijheid bepaalt zich tot den vrijen wil. Maar wijl wij in 't algemeen over elke soort van vrijheid spreken, zelfs van de stoffelijke, zoo zeggen wij dat zij bestaat in het niet aanwezig zijn van hindernissen die de natuurlijke werking beletten. Hierom kan men ook aan den steen, die zonder eenig beletsel te ontmoeten uit de lucht valt vrijheid toeschrijven, aan de plant die van zelve opwast zonder door iets gehinderd te worden, aan den vogel die door niets in zijn gefladder of in zijne vlugt belet wordt, aan het redelijk schepsel dat het licht hem ten geleide gegeven volgt, en eindelijk aan het wezen zelven welks bestaan geen grenzen kent. Maar door deze leer is het niet mogelijk om met de grootste waarschijnlijkheid tot het besluit te komen, dat de mensch zijne vrijheid verliest, niet wanneer hij in de onmogelijkheid gebragt is om zich over te geven aan de grillen van de koorts of der dwaasheid, maar wanneer men hem belet door zijn wil aan de ingevingen der gezonde rede te voldoen of door zijne daden de bepalingen van een redelijken en zuiveren wil te vervullen. En waarom? omdat in den staat van onzinnigheid de mensch niet handelt overeenkomstig de grondeigenschappen zijner *natuur*, dat wil zeggen als *redelijk wezen*.

Dit vastgesteld zijnde, is het groot probleem der vrijheid niet meer, gelijk het liberalismus zich verbeeldt, om eene maatschappelijke kombinatie te vinden, waarin ieder zich naar lust kan bewegen, maar wel om een staat van zaken te verwezentlijken *waar de redelijke wil door niets wordt belemmerd.*

Maar om dit oogmerk te bereiken, zijn er twee voorwaarden noodig, geëvenredigd aan de twee geestelijke vermogens die in den redelijken mensch werken: het verstand en de wil. Opdat het verstand in zijn natuurlijke sfeer geen hindernissen ontmoete, dient het vrij te zijn om de waarheid, waarheen het natuurlijk streeft, te kunnen naderen; ten einde de wil wederkeerig zich vrij in zijne sfeer kunne bewegen, moet hij zonder beletsel het goede waarnaar hij verlangt, kunnen vervullen. Dus, iedere maatschappij waar het gezag wagen zou het valsche te doen gelooven en het kwaad in praktijk te brengen, zou, onder dit opzigt, beroofd wezen van vrijheid, dewijl zij daarentegen vrijheid zou genieten, in zoo verre men haar niet ontzeide 'tgeen goed, en haar niet verpligtte te gelooven wat valsch is, en bijgevolg niet om het in praktijk te brengen.

Het valt alzoo gemakkelijk te begrijpen dat het probleem der vrijheid moet gesteld worden in deze woorden: eene maatschappelijke kombinatie te vinden, waarin het gezag altijd bij magte is, om van de onderdanen te eischen de volbrenging van hetgeen goed is, zonder van hen te eischen noch een bewilliging in de dwaling, noch een ongeregelde daad. — Kan men van den *mensch* zoo iets verwachten? Men moge hem zoo geleerd, zoo deugdzaam veronderstellen als men wil; dat men hem andere menschen toevoege; dat men, door middel van verkiezingen de wijsheid en de rijpheid der ondervinding in beraadslagingen vereenigen, dat men de meerderheid der stemmen of zelfs de eensgezindheid tot wet make, de mensch zal altijd mensch blijven, en de verpligting welke hij zijnen onderdanen zal opleggen, om te handelen en te gelooven, zal altoos aan deze de mogelijkheid laten van eene oordeelvelling, bijgevolg van een geweten, van een tegenovergestelden wil. Altijd zullen zij kunnen zeggen: Uw onderrigt heeft geen zekeren waarborg voor de waarheid, en de zedelijkheid uwer voorschriften is geen bewezen zaak. — Zult gij eenen onderdaan, die zoo denkt en spreekt, de vrijheid laten om niet te gehoorzamen? Wat wordt er alsdan van uw wet? Zult gij zijne bezwaren en zijne wroegingen het zwijgen opleggen, door te zeggen: »dat de wet in kracht moet blijven"? zulks zou altoos een soort van despotismus wezen, zoo het al niet getuigde van hoogmoed en buitensporigheid; want hij die op dusdanige manier beveelt, gelooft zich onfeilbaar, en in dat geval is hij zelf niets meer dan een dwaas; of, hij weet dat elk mensch aan de dwaling onderworpen is, en alsdan de gehoorzaamheid van verstand en hart eischende, handelt hij geheel als een tiran.

Men ziet hetgeen volgen moet is onvermijdelijk: men moet òf de maatschappij òf de vrijheid ten onder brengen. Zoo gij aan een onderdaan kondet zeggen, maar het zeggen gestuurd door rede en ondervinding: »hetgeen ik u leer is waar, hetgeen ik u beveel is regt, en redelijkerwijze kunt gij u er niet aan onttrekken". Alsdan zou de onderdaan, die als mensch niets anders op te volgen heeft dan de redelijke grondbeginselen zijner natuur, niets anders te doen hebben dan te gehoorzamen, en deze gehoorzaamheid steunende op de rede, zou de vrijheid der individus op geenerlei wijze verzwakken; de arm zou steeds gehoorzamen aan den wil, de wil aan de rede, de rede aan de waarheid; alle deze handelingen zouden volmaakt overeenstemmen met de natuur der dingen, en bijgevolg met de vrijheid, die bestaat in het niet aanwezig zijn van hindernissen, die de natuurlijke werking van het schepsel beletten.

Maar ongelukkig is de mensch nooit in staat om tot de menigte zijner gelijken te zeggen: »Mijn verstand is tot regel voor het uwe." Want wat onderscheid bestaat er onder dit opzigt tusschen hem, die beveelt en hem, die gehoorzaamt. Zijn zij van natuur niet gelijk? En staat de eerste dikwijls niet veel lager, hetzij door de natuurlijke gesteldheid van zijn geest, hetzij door gebrek aan opvoeding en studie, het zij door verblindheid die haar bron vindt in belang en in hartstogt?

(Wordt vervolgd.)

Tot ons genoegen kunnen wij melding maken van de voltooijing van het nieuwe Kerkgebouw te Soest. Den 29 Sept. ll. is daarin de eerste H. Mis door den Zeer Eerw. heer pastoor W. Steenhof opgedragen. 't Is een in waarheid prachtige tempel, geheel uit eigen middelen der R. K. ingezetenen van Soest gebouwd. De Kerk is toegewijd aan de HH. Apostelen Petrus en Paulus. In den voorgevel staat het volgende opschrift gebeiteld: *In. Honorem Principis. Apostolorum. necnon Doctoris. Gentium Christo. Salvatori Cives. Catholici. Susati — Anno a Partem Virginis* MDCCCLII. Dat »*cives catholici.*" is de volle waarheid; want allen, rijk en arm, hebben met voorbeeldeloozen ijver tot den opbouw der Kerk bijgedragen.

Dezelfde geachte hand, waaraan wij de kennis van deze bijzonderheden verschuldigd zijn, schrijft ons het volgende:

»Een voor vele lezers van *de Tijd* niet onbelangrijk berigt zou het wezen, dat de Eerw. Heer A. Smorenburg, te Soest geboren en opgevoed, voor eenige maanden zijne bejaarde ouders en betrekkingen heeft verlaten en zich naar Parijs heeft begeven, om daar in de orde der Lazaristen zich voor te bereiden tot de zending in de buitenlandsche missiën. Den 6 Oktober ll. is hij wederom van Parijs vertrokken zich op reis begevende naar China om den Heidenen het Evangelie te prediken. Moge de Hemel den jeugdigen en moedigen zendeling eene behoudene reis en in de oorden zijner bestemming eenen rijken zielenoogst schenken! Gewis is deze de bede van al zijne vrienden."

Voor de Spijskokerij der *Vereeniging van den H. Vincentius*, ter gelegenheid van den tegenwoordigen gezondheidstoestand:

Van E.	*f* 5.00
» M. v. S.	» 2.50
	f 7.50
vorige opgave	» 834.15½
zamen	*f* 841.65½

Wij ontleenen aan *le Pays* het volgende betreffende de Tentoonstelling van New-York: Het vlas gewendt zich langzamer aan het klimaat van Amerika dan de Ierlander; doch men wanhoopt niet door onafgebroken pogingen gunstige rezultaten te erlangen. Tusschen de 40 en 60 graad in Europa groeit het vlas het weligst. Gelijk de heer Victor Meunier zegt, van wien wij in dit artikel vaak iets zullen ontleenen, schijnt de Oceaan omzoomd te worden door vlas van het uiterste einde van het Iberiesch schiereiland tot aan de boorden der witte zee. Het begint aan de Algarven en Tra-Los-Montes, vertoont zich in Gallicië en in Navarra, doorloopt de Pyreneën, verspreidt zich door Biskaije, Gaskonje, het Angoumoissche, de Vendée, Anjou, Bretagne, Normandië, Pikardië, verheft zich weelderig in fransch Vlaanderen, in België, in Holland, in Friesland; ja, men vindt het tot in Finland. Maar bovenal in Egypte, in Rusland en in Ierland is het overvloedig.

Van 90,000 ton vreemd vlas dat door de Engelsche fabrieken bewerkt wordt, levert Rusland van 50,000 tot 70,000 ton; namelijk iets meer dan het twee derden. Tot de bebouwing van het vlas wordt een zacht, vochtig klimaat en eene aanhoudende inwendige warmte vereischt, en bij gevolg eene kostbare bemesting. Intusschen de kalk, die zoo krachtdadig den groei der granen bevordert, deugt niets voor het vlas, dat, naar de pittoreske Amerikaansche uitdrukking, door de nabijheid van delfstoffen *beleedigd* wordt.

De oorsprong van het vlas verliest zich in den nacht der tijden. Men vindt spinrokken en weefgetouwen op Sarkophagen en Egyptische Obelisken; de banden der mummies zijn van linnen. Uit Egijpte gaat het vlas over naar Judea, naar Phænecie; Athene en Rome vinden het in den buit der overwinningen; Gallië en Germanië zijn op andere wijze er mede bekend geworden, en in de Ierlandsche kronijken wordt vermeld dat het voornaamste versiersel van den souverein, den overste van een *Clan*, in een linnen hemd bestond.

Intusschen was het vlas niet het voornaamste voorwerp der bebouwing van het land; de vlashandel was een der bloeijendste takken des handels onder Jakobus I, dank zij de vele weiden en de goede hoedanigheid van het vee. De handel was zoo bloeijend, dat Ierland, niet tevreden aan een groot gedeelte van Europa laken te leveren, ook de Engelsche markt wilde voorzien. Dat was een oorzaak van ondergang. Men zeide eertijds van de bevolking van Halifax dat, vroeg men ze welke de grootste misdaad was, die iemand kon plegen, hetzij verraad, hetzij vadermoord, zij zonder aarzeling alsdan antwoordde, dat de invoer van wol de afschuwelijkste misdaad was.

't Is stellig dat die bespottelijke theorie onder de regering van Karel II, schier eene landswet werd. Engeland, zegt de heer Gustave de Beaumont had besloten het verbod dat de voortbrengselen der Ierlandsche industrie trof, nog verder uit te strekken. Een bill werd aan de Kamer der Gemeenten voorgesteld, waarbij de uitvoer van Ierlandsch vee en alle aardvruchten *a nuisance* werd verklaard, namelijk een soort van openbaar misdrijf; en men wilde op de motie van een lid zoodanige daad *a felony*, dat is te zeggen eene hoofdmisdaad genoemd hebben; maar de kanselier Clarendon deed bemerken dat men ze even goed *an adultery*, overspel konde noemen.

Na den veldslag van Boijne wilde het zuster-koningrijk voor goed het katholiek land, dat beweerde te willen leven tot rede brengen. Een deputatie Engelsche kooplieden verscheen voor den Souverein en verklaarde de konkurrentie met Ierland niet te kunnen volhouden. Het antwoord was kort: »Mijne Heeren zeide Willem III ik zal er spoedig in voorzien." En toen het parlement werd bijeengeroepen, deed hij een ontzaggelijk zware belasting, die met volkomen verbod gelijk stond, op elk Ierlandsch wollen-fabriekaat leggen.

Het land was geruïneerd. Het wendde het oog op het vlas, dat later eene bron van nieuwe welvaart kon worden. Er zijn nu tweehonderd twintig jaren verloopen, sedert in Ierland vlas gebouwd werd, en dagelijks, vooral sedert 1841, het tijdstip der oprigting van de koninklijke maatschappij ter verbetering van het vlas, maakt dat artikel verbazende vorderingen. Van het noorden heeft het zich naar het zuiden uitgebreid, die bedekt thans van 125,000 tot 130,000 *acres*, die ongeveer 37,500 ton opleveren, eene waarde hebbende van *f* 1250 (*f* 590) de ton, zoodat ongeveer de opbrengst van een acre *f* 150 is. De eerste Ierlandsche vlasspinnerij werd in 1828 te Belfast opgerigt; tegenwoordig telt men 81 vlasspinnerijen, even groot als de spinnerij *La Foudre* te Rouaan, die 500,000 klossen in beweging brengt. Het aangewende kapitaal is 4 millioen ponden sterling.

De vlasbouw is zeer moeijelijk, maar tevens zeer winstgevend. Ze heeft bovendien de verdienste aan veel handen werk te geven De bebouwing van ééne acre vereischt het werk van een man gedurende zeven dagen, van eene vrouw gedurende 54 dagen en van 1 paard gedurende 4 dagen. Deze behoorlijk bebouwde acres brengen elk 14 ponden op, die aan den pachter 2254 franks geven. Veronderstelt nu dat het vlas tot battisten zakdoeken wordt bewerkt, dan wordt het pond in 20 klassen verdeeld,

Hiermede kunnen 158 vrouwen zich gedurende twaalf maanden bezig houden; 18 werklieden weven het, terwijl 40 vrouwen het zoomen. Het zal 910 stukken batist opleveren elk van vijf dozijn zakdoeken, ter waarde van 60 franks het dozijn, zoodat na de gansche voltooijing het eene waarde van 63,000 franks daarstelt. Eene aanzienlijke winst, trouwens in evenredigheid met de moeijelijke bebouwing en het getal der daartoe benoodigde handen. Het behoeft niet gezegd te worden dat wij hier slechts van gemeene kwaliteiten spreken; want de ton Belgiesch vlas wordt tot 1750 franks, soms tot 3750 franks, ja zelfs tot 5000 franks verkocht. Wat het vlas betreft tot de fabrieken van Brusselsche en Mechelsche kant bestemd, dat heeft een waarde van 100 fr. (*f* 47½) het pond. Een ton is tot 200,000 franks verkocht geworden.

Men leest in een der buitenlandsche bladen:

Wij zullen naar aanleiding der *Gazette médicale* waarin Dr. Jules Guerin het belangrijk onderwerp der cholera behandelt, ter herinnering brengen wat dient geweten te worden en grootendeels algemeen onbekend is, namelijk *dat het mogelijk is de ontwikkeling der cholera* te voorkomen.

De *Gazette médicale* is de eerste geweest die op dogmatische wijze, van het begin af der epidemie van 1832, heeft onder het oog gebragt dat de cholera, tot daartoe beschouwd als eene plotseling afloopende ziekte, algemeen wordt voorgegaan door een prodomiesch tijdperk of van incubatie, gekenmerkt door een goedaardige diahree, welke men meestal in de mogelijkheid is te doen ophouden. De ondervinding heeft bewezen dat als men de diahree doet ophouden, men de cholera afweert, waarvan ze de noodwendige voorloopster is.

Overtuigd van de waarheid dier gewigtige beschouwing heeft het Engelsch gouvernement te New-Castle een kommissie van onderzoek ingesteld, belast om gedurende de epidemie huis voor huis zich bekend te maken met het getal der aan prodomische diahree lijdende personen. Men schrijft aan die gelukkige ontdekking het snel verminderen der epidemie toe.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt alhier zijn aangegeven op 10 Oktober: 9 cholera lijders, 8 herstelden en 6 overledenen.

Buiten het hospitaal zijn bij de cholera-kommissie alhier op 11 Oktober aangegeven 11 lijders, overleden 4.

Ook binnen de stad Middelburg, cirkuleert onder de ambachtslieden een adres aan Z. M. den Koning, waarbij wordt aangedrongen op de beraming van doeltreffende middelen tot het belemmeren, of zoo mogelijk beletten, van den toenemenden uitvoer van levensmiddelen, waardoor een toestand van schaarschte en duurte geboren is — in weerwil van den over het algemeen vrij wel gelukten oogst — die voor de minvermogenden drukkend mag worden genoemd. (*M. Ct.*)

Wij ontvangen heden eene telegraphische depêche uit Triëst, van heden, berigten behelzende uit Batavia tot den 22sten Augussus.

Staatkundig nieuws van eenig belang valt niet te vermelden.

Nopens de handelsbeweging wordt het volgende gemeld:

Voor partikulieren zijn uitgevoerd 15.507 picols Koffij, 40 383 pic. Suiker, 23.165 pic. Rijst, 49.577 ℔ Indigo, 230 legg. Arak 8694 Huiden, 2496 pic. Peper 102 pic. Casia Vera en 270 pic. Gum Damar. De uitvoeren voor de factorij bedragen 44.296 Koffij en 44.288 pic. Suiker.

Koffij vast en 2500 pic. Padang zijn verkocht tot f 25 ¼. Te Samarang zijn 4900 pic. gedaan tot f 24.

Suiker gevraagd en met weinig voorraad; 16000 pic. hebben nemers gevonden tot f 9 ¾ á f 10 ¾ voor Jacatra en f 12 ¼ voor No. 16, terwijl te Samarang 6000 pic. zijn omgezet tot f 12 voor No. 16. Te Soerabaya zijn 6900 pic. op levering verkocht met voorschot tot f 11 en 6000 pic. zonder voorschot tot f 11 ¼.

Rijst. Tafel- is gevraagd; de verkoopen bedragen 11.000 pik, tot f 180, balen inbegrepen, 8000 pik. ordinair blank tot f 112 à 118 en 5400 pik. op levering met voorschot tot f 105 à 108.

Peper. Voor Australië gezocht tot f 23 voor Zwarte en f 35 voor Witte.

Van Indigo hebben omzettingen plaatsgehad tot f 3.65.

Van Arak zijn 350 leggers verkocht tot f 40 à 42.

Huiden minder gevraagd.

Wissels veel aangeboden. Koers op Holland pari, Engeland f 11¼ op 30 dagen.

Aangekomen Schepen (vóór 22 Augustus): St. Helena, Keus, v. Akyab. — Canton, Tweehuijs, v. de Kaap de Goede Hoop. — Albrecht Beyling, v. d. Erve, v. China. Everdina Elizabeth, Tonjes, v. Sidney. — Diana, Kluin, v. dito. (*N. R. C.*)

De stoomboot, aanbrengende de O. I. mail, is heden alhier aangekomen en brengt berigten mede van Bombay van 12 Sept. jl. De tijdingen uit Birma zijn minder gunstig. Meatou en zijne aanhangers bedreigen de Engelschen en hunne bondgenooten.

De Amerikaansche vloot vond in Japan een tamelijk goed onthaal, de opening der havens was tot de lente verschoven.

De Engelsche vloot in de Chineesche wateren had verscheidene jonken van zeeroovers vernield.

De opstandelingen in China maakten voortdurend vorderingen; de heerschende dynastie werd als verloren beschouwd. (*Hdbl.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 October. Tijdingen uit Konstantinopel loopende tot 29 September vermelden het volgende:

De buitengewone raadsvergadering, zamengesteld uit alle aanzienlijken des rijks, zonder eenige uitzondering, en ten getale van 172, het besluit genomen hebbende dat Turkije zich moest onderwerpen aan al de kansen en al de gevolgen van een oorlog, liever dan te bewilligen in de nieuwe koncessien welke men op nieuw eischte, zoo vindt het bewind zich gedrongen om onmiddellijk de geschiktste maatregelen te nemen, ten einde de worsteling, die weldra zal plaats grijpen, zoo al niet met voordeel dan ten minste zonder groote schade, te kunnen uithouden. Hiermede houdt het zich dan ook bezig en waarschijnlijk zal het niet lang verholen blijven wat men in deze ernstige omstandigheid als het doeltreffendst heeft geoordeeld.

Het bevelschrift echter van den Sultan, waarbij het besluit van den raad wordt bekrachtigd, en hetwelk reeds heden te gemoet werd gezien, is nog niet verschenen. Er zijn lieden, die dit vertragen toeschrijven aan de bemoeijingen der gezanten, ten einde het hagchelijke van den toestand te voorkomen. Naar luid der jongste tijdingen hier ontvangen, zien wij dat Europa schijnt te rekenen op de tusschenkomst van de vertegenwoordigers der groote mogendheden, om zoo doenlijk aan het besluit van de Porte eene andere wending te geven. Maar zulks is eene dwaling, die haar plaats vindt bij de ontelbare dwalingen, reeds aangaande deze zaak in omloop. De gezanten kunnen thans niets meer uitwerken, en zoo zij nog iets vermogen, het zal uiterst gering wezen. De positie waarin zij zich gebragt hebben, of liever waarin de dubbelhartige staatkunde hunner gouvernementen hen gebragt heeft, strekt om hen hier den minsten invloed te ontnemen. En zoo de ministers en de staatslieden al voortgaan hen met onderscheiding te behandelen, zoo schenken zij hen echter niet het minste vertrouwen.

Wat het volk betreft, het gaat nog verder; overtuigd dat de verbonden mogendheden uit vrees voor Rusland, met den Keizer Nikolaas gemeene zaak maken tegen Turkije. Zoo doet het niet de minste moeite om te ontveinzen hoezeer het de vertegenwoordigers wantrouwt. Zonder twijfel is die meening overdreven, maar zij heeft zich geworteld in alle gemoederen, en er zou veel moeten gebeuren om ze uit te roeijen. Hetgeen dat wantrouwen ten top heeft gevoerd, is minder nog de plotselinge veranderde houding der verbonden mogendheden dan wel de taal welke zij door middel hunner gezanten tot den Sultan hebben doen voeren en waardoor zij hun gedrag en hunne vroegere verzekeringen tot eene onwaarheid hebben gemaakt.

Men wil nog altoos dat eenige onzer diplomaten niet alle hoop hebben opgegeven om het tegenwoordig kabinet te wijzigen en er mannen in te brengen die meer overeenstemmen met de *vredelievende* inzigten; dat wil zeggen die genegen zouden zijn de verantwoording op zich te nemen eener zoo belangrijke daad als de ongewijzigde en zuivere aanneming zou wezen der door de Weener konferentie opgemaakte nota. Maar zoo het waarheid is, dat sommigen werkelijk dit denkbeeld hebben opgevat, het kan niet missen of zij zullen zich in hunne berekening bedriegen. Het zou zeer moeijelijk zijn, om niet te zeggen onmogelijk, om op dit oogenblik menschen te vinden van eenig gewigt, die het aan zouden durven de publieke opinie in die mate te trotseeren. De Sultan zelf, verondersteld dat hij, waarvoor echter geen grond bestaat, niet in allen deele zijne goedkeuring hechte aan het raadsbesluit, zou zeker de eerste zijn die terugdeinsde voor de aanwending van een zoo gevaarlijk middel.

Men gaat altijd voort met de legers aan den Donau [illegible] meenen op te merken, dat men vooral [illegible] Azië sedert de laatste dagen buitengewoon versterkt; hierdoor zou een volksgerucht, 't welk wil dat men voornemens zou zijn van dien kant de vijandelijkheden te beginnen, eenigen graad van waarschijnlijkheid verkrijgen.

Er is heden avond een raad van ministers. Men verzekert dat er onderhandeld zal worden over de termen van het manifest 't welk onverwijld openbaar gemaakt zal worden na de bekendmaking van het besluit des sultans.

Het besluit des sultans is inderdaad aan den Divan overgebragt in weerwil van alle pogingen en alle kuiperijen die in het werk zijn gesteld, om de notificatie er van te beletten, althans te vertragen. Het is te denken dat de gezanten der vier verbonden mogendheden reeds eene vertaling er van naar hunne hoven hebben gezonden.

— Volgens sommige dagbladen, zouden de fregatten, die voor Konstantinopel ten anker waren gekomen zich gereed maken naar de baai van Besika terug te keeren. Met de stoomboot *Faucredo*, den 7 dezer te Marseille aangekomen, zou dit nieuws zijn overgebragt. Latere berigten evenwel door de *Fury* medegedeeld, spreken hieromtrent niets, daarentegen verzekert de met gezegd vaartuig aangekomen depêche, den 3 Oktober een schip te hebben ontmoet, 't welk aan de te Besika vereenigde vloten, het bevel moest overbrengen om de Dardanellen binnen te zeilen. — Het berigt uit Konstantinopel dat reeds boven gelezen is, zou dit laatste gerucht bevestigen.

MADRID, 5 Okt. De *Gaceta* behelst heden het koninklijk besluit, waarbij de Cortes tegen 19 Nov. e. k. bijeengeroepen worden.

Dit besluit wordt voorafgegaan door een uitgebreid vertoog, waarin al de leden van het kabinet hunne denkwijze en plannen voor de toekomst blootleggen. Het is, om de openbare aangelegenheden op het terrein der legaliteit terug te brengen, dat de ministerraad niet heeft geaarzeld, om aan H. M. de onmiddellijke bijeenroeping van het wetgevend ligchaam voor te stellen. Om aan zijne beraadslagingen de gewigtigste vraagstukken te onderwerpen, hebben de mannen van 19 Sept. niet gedraald het diktatoriaal edikt van den graaf d'Alcoy op te heffen.

Het is nu de vraag, of de oppositie zich voortaan zal onthouden van die onophoudelijke en hevige aanvallen, van die hartstogtelijke taal, die den gang van zaken bij elk ministerie, welk ook, moet belemmeren en die de nationale belangen op het spel zetten. Ziedaar de hoofdzwarigheid bij de nieuwe bijeenkomst der kamers.

— *El tribuno* verzekert, dat de heer Belzo, oud gouverneur der Philippijnsche eilanden, tot direkteur van het dep. van kolonien benoemd is.

— De regering houdt zich onledig met de bearbeiding van een ontwerp van wet op de spoorwegen, dat onmiddellijk aan de kamers zal worden aangeboden.

— De generaal Quesada is benoemd tot gouverneur van Madrid.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Oktober. Van wege het departement van Oorlog zijn gister orders te Dublin ontvangen. Zes regementen moeten zich gereed houden om zich onmiddellijk in te schepen naar de Middellandsche zee.

— De stoomboot *Fury* heeft den 6den Oktober eene engelsche oorlogsstoomboot ontmoet, die men veronderstelt dat in last had, om aan de vloten in de Besika-baai het bevel over te brengen om de Dardanellen te passeren.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 9 Oktober. De voorgenomen reis des Keizers naar Munchen is tien dagen uitgesteld.

BERLIJN, 11 Oktober. De Keizer van Rusland is den 2 dezer weder naar Petersburg vertrokken.

— Het kamp van Warschau is den 6den Oktober opgebroken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 12 Oktober.

OVERLEDEN (8 Okt.): A. E. van Praag, 60 j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 12 Oktober. Tarwe tot vorige prijzen, aan cons. verkocht: 130 ℔ b. Pools f 456, f 457, f 460; 128 ℔ dito f 450; 127, 128 ℔ dito f 445; 130 ℔ Holsteins f 427; 124 ℔ Noorder f 396; [illegible] dito f 406.

Rogge prijshoudend met redelijken handel, verkocht: 118 ℔ n. Petersburg f 280; 117 [illegible] Pruiss. f 293, f 294; 115, 116 ℔ o. [illegible] f 270.

[illegible] handel.

[illegible] Op 9 vaten Olie in April 73, October f 70½; Nov. 71¼; Dec. 72 ℒ. *Lijnzaad* een doen: 114 ℔ Beseuanskin f 330. *Raapolie* op 6/w. f 39, Vliegend f 37¾; 1° Mei ek. f 40¾; Nov. f 33¼, 8; Dec. f 39¾. *Lijnolie* op 6/w. f 31; Vliegend f 30. *Hennepolie* op 6/w. f 41; Vliegend f 39¾.

ROTTERDAM, 11 Okt. Tarwe. 153, 155/2 ℔ witbonte Poolsche f 470, 480; 158/2 ℔ Pommer f 475; 156/2 ℔ Stettiner f 475; 156/2 ℔ nieuwe Bovenlandsr Rie f 500; 158/2 ℔ nieuwe en oude Bovenlands. f 475; 156, 159/2 ℔ Bovenlands. f 465, 477 1/2; 160, 161/2 ℔ Petersburger Kubanka f 410.

SCHIEDAM, 11 Okt. Rogge. Verkocht: 140, [illegible] ℔ n. Archangel f 276 1/m., f 283 6 w.; 161/2 ℔ [illegible] f 340 6/w. — Moutwijn f 22,75; Jenever f 27,25; Amst. Proef f 28,50, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

ANTWERPEN, 11 Okt. *Koffij.* Zonder merkbaren handel. Eenige kleine partijtjes Brazil en St. Domingo zijn uit de tweede hand gedaan.

Graanmarkt. Voor Tarwe en Rogge blijft de vraag zeer levendig, met neiging tot verhooging.

Potasch. Gedaan op levering en verscheidene koopen 125 vat Russische Potasch.

Rijst. Verkocht 1500 zak gepelde Arracan.

LONDEN, 10 Okt. *Suiker.* Steeds blijft de vraag voor zeilende ladingen vreemde Suiker aanhouden, en de prijzen blijven goed gesouteneerd. — *Geraffineerd.* In Gestampte is de vraag gelimitteerd en wordt de koers met moeite staande gehouden.

Koffij. Schoon de zaken in Ceylon Natif beperkt zijn, souteneeren de prijzen zich, daar weinige partijen worden aangeboden en de konsumptie goed is. Voor Ceylon Plantage blijft de markt in eene gunstige stemming; de gekleurde soorten worden gezocht en men verkrijgt gemakkelijk de vorige prijzen. Andere soorten Koffij worden tot de volle prijzen vastgehouden; in dit oogenblik worden weinige zaken, evenmin voor konsumptie als export gedaan.

Tabak. Ferme markt maar met weinig handel.

Graanmarkt. Er is weinig binnenlandsche Tarwe aangeboden en de prijzen van Maandag werden ten volle betaald. Voor binnenlands was er veel vraag naar buitenlandsche Tarwe, waarvoor de vorige prijzen besteed zijn.

LIVERPOOL, 7 Okt. *Katoen.* Ferme markt zonder prijsverandering. Verkocht 7000 balen.

BORDEAUX, 8 Okt. *Voorloop.* 3/6 blijft tot fr. 182 disponibel.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 3 pCt. Diskonto 2 pCt.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			11 OKT. 4½ u. gebl.	12 OKT. 4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	61 5/16	61 1/16 a 61⅛	61 1/16
Dito Dito	3	»	74¼	73⅞	
Dito Dito	4	»	93 3/16	93 a 93⅛	93 1/16
O. I. Leening 1844	4	»			
Amortis. Syndic.	3½	»	92¼		
Handel-Maatschappij	4½	»	125		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien	»	»			
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»			
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	50½		
FRANKRIJK, Obligatien	3	»			
SPANJE Nieuwe	1	»	21 11/16	21 7/16	
Dito	3	»	45 11/16		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	»	41	40 11/16	
Coup. Bewijzen			5 7/16		
Amortisable Schuld		»	4⅛	4 13/16	
PORTUGAL te Londen	5	»	38 1/16	37⅛	
Dito uitgestelde		»			
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	106⅜	106 a 106⅛	106⅛
Dito Dito 1828 en 1829	»	»			
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»			
Dito	4½	»	96½	96½	
Dito bij *Hope*	4	»		89¼	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	89	89	
Dito bij id. 5de Serie	4	»			
Cert. te Hamburg	5	»			
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito					
POLEN, Certifikaten	4	»	83¼		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën			4⅜		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	78⅛	77 11/16	
Dito 1852	»	»			
Dito 1847	2½	»	40⅛	40	
Dito 1851	2½	»	40 5/16	39 15/16	
Dito 1849	5	»	91	90¼	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»	»			
Dito	4	»			
Letter B	5	»	91	90¾	
Aand. met Loting fl. 500		f			
Nieuwe dito » 250		»			
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	pCt	97		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	97		
Dito Leening 1843	5	»			
PERU	4½	»	69⅛		
MEXICO Nieuwe	3	»	23 5/16	23 3/16	
VENEZUELA à £ 100	3½	»	33¼		
GRENADA à £ 100	2	»			
Dito Uitgestelde			8¾	8⅝	
ECUADOR à £ 100		»	3⅞		

Mexiko onbepaalde 22⅞.

De markt was heden met geene belangrijke handel iets flaauwer in de koersen dan gisteren.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56 1/16	Livorno	2/m.	f 39
»	zigt	» 56½	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55½	Petersburg	»	» 1.86
»	½/m.	» 55⅞	Weenen	6/w.	» 31¼
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 244	Frankfort	»	» 98¼
Sevilla	»	» 241	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» 35⅝
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,70
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,82½
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam	»	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 11 Okt. Belg. leen. 2½ pc. 54; 1840, 1842 4½ pc. 96; 1852, — a —; Spanje 3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 41 5/16; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 81½.

PARIJS, 11 Okt. Fransche 3 pct. Renten 4½ pc. 99,80; Spanje 3 pc. Binnenl. 41; id. 1 pc. [illegible] pc. —; Met. 5 pCt. —.

MADRID, 8 Okt. Spanje 3 pc. 42¼; [illegible] Coup. —; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 11 Okt. Cons. kont. 91¾ a —; op tijd 91¾ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99; 1852 — a —; Den. 3 pc. 80 a 82; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 4½ a 4¾; Gren. 20½ a 21; Uitgest. 8 a 8½; Mexiko Nieuwe 24 a —; Peru 4½ pc. N. 69 a 71; Uitgest. 48 a 50; Rusl. 1822 5 pc. 113 a 114; (N.) 4½ pc. 97 a 98; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 42½ a 43; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21½ a 21¾; 3 pc. 44½ a 45; Coup. cert. 5¼ a 5¾; Passive 4½ a 4¾; Holl. 2½ pc. 62½ a 63; id. 4 pc. 93 a 93½; Venez. 32 a 34; Uitg. 12 a 14; Wissel op Amsterdam f —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 11 Okt. Met. 5 pc. 91½; Bank-Aktien —; Loten fl. 250 131; Wissel op Londen 10.51; Zilver 11.

BERLIJN, 10 Okt. Schuldbr. 3½ pc. 90¾; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 95½; Pools. 4 pc. 87¼; Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. 82½; Amsterdam zigt 142⅛; id. 2/m. 140⅞.

HAMBURG, 10 Okt. Rusl. Cert. 105; Oostenrijk Met. 5 pc. 92; Spanje 1—3 pc. 20½; Binnenl. 3 pCt. 38¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

HOLLANDSCHE IJZEREN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ. — Door den raad van administratie is bekend gemaakt, dat de coupon N° 14 van de aandeelen in de geldleening, groot f 2,5000,000, verschijnende den 15 Oktober e. k., alsdan betaalbaar is gesteld bij de Associatie-Cassa alhier.

De heeren Hope en C°., Ketwich en Voombergh en wed. W. Borski hebben bekend gemaakt, dat de coupons, verschenen 1/13 Junij 1853, der 6 pCt. Russische Certifikaten, van hunne administratie, van heden af zullen worden betaald ten kantore van de Associatie-Cassa, te weten: de coupons, groot Rs. 30 in Bank-Assignatien, met f 16,08, en idem, groot Rs. 15 in zilver, met f 28,14.

De heeren Hope en C°., Ketwich en Voombergh en wed. W. Borski hebben bekend gemaakt, dat de gestempelde coupons à 4½ pCt. der Fransche Certifikaten, van hunne administratie, verschenen 22 September 1853, van heden af zullen betaald worden ten kantore van de Associatie-Cassa, met f 10,49.

Alsmede dat, ingevolge art. 7 van het uitgegeven berigt, in dato 30 Junij 1824, de betalingen op de onderscheidene buitenlandsche plaatsen zijn bepaald als volgt:

Te Londen, met . . £ —.17.8	Te Hamburg, met B°. Mk. 11.10
» Frankfort a/M. 24 vt. fl 10.31	» Berlijn, met . . D. 5.29.

Ten kantore van de Associatie-Cassa te Amsterdam, wordt van heden af gevaceerd ter betaling van de Halfjarige Interest-Bewijzen, verschenen 22 September 1853, van de certifikaten van het administratie-kantoor van Fransche Inscriptien, rentende 4½ pCt., onder direktie van Ketwich en Voombergh, de Bordes en Stijger en J. B. Stoop, en zulks de bewijzen van de certifikaten: à Fr. 1000 met f 10.40. à Fr. 5000 met f 52.—.

„ 2000	„	- 20.80.	„ 6000	„	- 62.40.
„ 3000	„	- 31.20.	„ 10000	„	- 104.—.
„ 4000	„	- 41.60.			

SCHEEPSTIJDINGEN.

— Het schip de Vijf Kinderen, Engelsman, van St. Petersburg naar Groningen, is, na 15 a 20 last Lijnzaad over boord geworpen te hebben, met schade te Riga binnengeloopen.

VLIE, 9 October. Den 5en dezer, is alhier op strand aangespoeld, een lijk van het mannelijk geslacht, waarbij is gevonden een zilveren horlogie en een gouden ring, waarop aan de binnenzijde: „H. Kramer."

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 11 Okt. Lagus, Harmonie, Akijab, 1 v. Falmouth.

BATAVIA, 22 Aug. Tweebuijs, Canton, Rott. — 23 Aug. Knaap, Zeevaart, Amst. - Fisscher, Anna Maria Wilhelmina, id. - Steenveld, Susanna Geertruida, id. - Post, Ardjoeno, id.

UITGEZEILD:

TEXEL, 11 Okt. T. H. Fekkes, Josine Louise, Suriname. - G. G. Flik, Monnickendam, Venetien. - S. B. Hooghout, Hillechina, Triest.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 12 Oktober in lading naar:

Duisburg	J. Hespe, Niederrein N°. 8.
Weesel	E. F. Beijer, de Hoop.
Manheim	P. C. Vonk, Frederich Laue.
Urdingen & Ruhort	B. Brinkamp, Twee Gebroeders.
Mainz	J. Leijdekker, Mainz N°. 7.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron	J. G. Fenster, Mein Vergnugen.

AMSTERDAM, 12 Okt. vertrokken:

Dusseldorp & Neus H. S. Wilson, Rijn en Amstel.

Rijnhoogte	ARNHEM 10 Okt. 1 el	64 duim.
	KEULEN 10 „ 7 vt.	9 „

ADVERTENTIEN.

(3360) Bevallen van een *ZOON*, M. BEUKMAN, geliefde Echtgenoot van

B. T. VAN LEEUWEN.

LEIDSCHENDAM, 11 October 1853.

(3356) GETROUWD: A. VAN ROOY Jr., en A. C. NUYTEN.

AMSTERDAM, 13 October 1853.

Uit de Hand te Koop: Een **TOREN-KLOK**, zwaar ruim 100 Ned. ponden, een **TABERNAKEL**, een **COMMUNIE-**[illegible] benevens eenige andere kerkelijke Ornamenten. [illegible] brieven te bevragen bij WILH. BURZELAAR te [illegible] (3358)

Men verlangt te 's Gravenhage zoo spoedig mogelijk, een **R. K. SECONDANT**, van den derden rang en in staat de beginselen der Fransche taal te onderwijzen. Salaris f **250.** Adres *franco* letter Z. bij de Gebr. VAN LANGENHUYSEN, Boekhandelaars te 's Gravenhage. (3357)

EEN GEHUWD KATHOLIEK,

van middelbare jaren, van zeer goede getuigenis voorzien, goed en vlug rekenaar, geschikt voor de boekhouding en het correspondentie-voeren in meer dan eene taal en aan handelszaken niet vreemd, wenscht zich voor opgenoemde bezigheden in eene solide zaak geplaatst te zien.

Gegadigden gelieven zich nader te vervoegen, liefst *schriftelijk* en *postvrij*, Lt. J. B. J., bij den Boekhandelaar J. BERRENDONK, Heisteeg te *Amsterdam.* (3362)

GENEZING VAN EEN OPEN BEEN, *door de zalf en pillen van HOLLOWAY, nadat men alle andere middelen te vergeefsch beproefd had.*

De heer John Estman, te Buenos-Ayres, schrijft in eenen brief aan den professor Holloway, gedagteekend den 11 September 1850. »Een heer, inboorling dezer stad, bezeerde eenigen tijd geleden de wreef van een zijner voeten, waardoor eene open wond ontstond, welke binnen kort zoo toenam dat dezelve zich uitstrekte tot aan de knie. Hij was eenige maanden onder behandeling van eenen chirurgijn alhier, wiens heelmiddelen echter geen nut voortbragten. Toen besloot hij zijne toevlugt te nemen tot de zalf en pillen van Holloway, tengevolge waarvan hij thans geheel genezen is, en de beste gezondheid geniet."

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23,50. [illegible] 90, f 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MULIUS te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (3330)

Bij de ondergeteekende Fabriekanten in **KERK-ORNEMENTEN**, Singel, E 365, te Amsterdam is verkrijgbaar:

Het welgelijkend Portret van Mgr. J. Zwijsen,

AARTSBISSCHOP VAN UTRECHT.

Geteekend en op steen gebragt door den Kunstschilder L. TUERLINCKX, tegen den prijs:

1e. kwaliteit . . . . f 4.00
2e. » . . . . . » 3.00

Wij zijn door den Uitgever belast met het debiet dezer Kunstplaat in het Koninkrijk der Nederlanden en hebben dezelve mede verkrijgbaar gesteld bij:

C. L. VAN LANGENHUYSEN	te Amsterdam.
J. S. DE HAAS	„ „
J. WITZ	„ Arnhem.
J. T. SOMMER	„ Almelo.
J. F. BRUNING	„ Amersfoort.
H. KOESTAL	„ Deventer.
Gebr. VERHOEVEN	„ 's Bosch.
B. MULDER	„ Leeuwaarden.
C. POTHAST	„ Nijmegen.
W. RETERINK	„ Schiedam.
W. BERGMAN	„ Tilburg.
J. R. VAN ROSSUM	„ Utrecht.
J. M. W. WAANDERS	„ Zwolle.

Wij hebben ook het welgelijkend Portrait van

Zijne Eminentie den Kardinaal Sterckx

Aartsbisschop van Mechelen en Primaat van Belgie,

door TUERLINCKX a f 4.

(3361) PAULUS SUTORIUS & C°.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.